

"Autonomia és crear normes pròpies"

El rector de la Universitat Jaume I de Castelló, Ferran Romero (Hoz de la Vieja, Terol, 1957), defensa en aquesta entrevista el dret de la universitat a redactar els Estatuts sense que l'executiu faça res més que un control de legalitat.

En el darrer claustre, la Universitat Jaume I (UJI) ha decidit mantenir en els estatuts els termes "País Valencià" i "llengua catalana", que el Govern valencià havia rebutjat.

—Sí, continuen amb la mateixa redacció després d'un debat i una sèrie d'argumentacions jurídiques sobre la legalitat dels termes. La comunitat universitària entén que hi ha punts de vista legals que refermen la nostra posició i hem decidit mantenir-los.

—A partir d'aquesta decisió, quines passes seguirà la Universitat per aconseguir l'aprovació dels Estatuts?

—Ara, hem de remetre els Estatuts amb les correccions que avui hem introduït acompanyats d'un informe jurídic raonat en què es demostra a la Generalitat valenciana que totes les al·legacions han estat objecte de tractament, de raonament, i el Claustre, dins de les seues competències, ha optat en uns casos per modificar el redactat i en uns altres per mantenir-lo. Després, la Generalitat haurà d'optar per publicar-nos els estatuts tal com els hem entregat o eliminant algun aspecte, cosa que li donaria un cert caràcter de provisionalitat.

—I en cas què la Generalitat publicara uns estatuts després d'eliminar els termes "País Valencià" i "llengua catalana"?

—En el claustre s'ha inclòs també una proposta que diu que el rectorat defensarà "el text dels estatuts aprovats en aquesta sessió del claustre davant qualsevol instància, tot incloent-hi els recursos judicials corresponents". Aquesta proposta, aprovada per 91 vots a favor, una abstenció i cap en contra, ens faculta per defensar el nostre text en la creença que està dins de l'Estatut d'Autonomia i que no vulnera la Llei de Reforma Universitària (LRU) o altres. I ens permet

de defensar-lo de la forma que l'equip rectoral crega més adequada.

—Fins i tot en els tribunals?

—Fins i tot en els tribunals. Això no vol dir que vaja als tribunals. Tot depèn de les decisions de la Generalitat i del que puga eixir del diàleg amb ells.

—Anomenar "País Valencià" al nostre territori i a

la nostra llengua "català" ha estat considerat un acte polític per la Generalitat. Ho creu així?

—Pel que ha eixit en premsa sembla que determine que nosaltres no utilitzem el terme Comunitat Valenciana. En els Estatuts es pot comprovar que quan parlem de l'ens jurídic i territorial s'utilitza. És quan fa una referència al grup social, al poble valencià i al seu territori, quan es parla de País Valencià. I aquesta concepció, com a referència cultural i històrica, hi és en el mateix preàmbul de l'Estatut d'Autonomia. En aquest sentit, no creiem que siga antiestatutari. Més bé al contrari.

—Les instruccions de la Generalitat de canviar aquests dos termes signifiquen un atemptat a l'autonomia universitària?

—L'autonomia universitària s'entén com la capacitat de donar-se normes pròpies. S'entén, per tant, com la impossibilitat de qui ha de fer el control, en aquest cas el Govern valencià, de modificar els continguts per adequar-los al seu

parer. Però el fet és que la LRU determina que la Generalitat ha de fer un control de legalitat. El que diu la Generalitat és que fa aquest control de legalitat i així ens ho va adreçar. Nosaltres ara, a l'hora de ratificar-nos, li farem una sèrie de consideracions perquè creiem que sí que s'ajusten a legalitat i per tant esperem que puguen ser ateses. El que hem vist en els debats que hem fet és que la LRU haguera pogut

"En els Estatuts es pot comprovar que utilitzem Comunitat Valenciana quan parlem de l'ens jurídic i territorial. I prenem País Valencià com la referència cultural i històrica que hi ha al preàmbul de l'Estatut d'Autonomia."

L'informe jurídic

La Universitat Jaume I va crear una comissió jurídica per valorar si eren il·legals alguns articles que el Govern valencià havia rebutjat. Entre ells, els més polèmics han estat l'ús de "País Valencià" i "llengua catalana" i un article que parla del deure dels estudiants de conèixer el valencià. L'informe conclou que tots aquests termes són adequats, i així ho va entendre el claustre de la UJI, que va decidir mantenir-los. Sobre l'ús del terme País Valencià, l'informe de la comissió jurídica explica que el punt 5.g on apareix "fa referència a la realitat cultural, històrica i grup social, emmarcat geogràficament en el territori de l'autonomia valenciana" i utilitza aquest terme perquè en el mateix preàmbul de l'Estatut d'Autonomia es recull que "la tradició valenciana provinent de l'històric Regne de València es troba amb la concepció moderna del País Valencià i dóna origen a l'autonomia valenciana". L'informe jurídic recorda també: "quan els Estatuts es refereixen a l'ens públic territorial, o el que el Tribunal Constitucional denomina corporacions públiques de base territorial i de naturalesa política, evidentment s'utilitza Comunitat Valenciana". Sobre l'ús de "llengua catalana", l'informe afirma que "la Universitat té potestat per a manifestar-se sobre la naturalesa d'una llengua dins de la llibertat de càtedra, reconeguda pel Consell d'Estat, donant eixida a aqueixes de múltiples formes (...), sent una d'aquestes la normativa en la mesura que tinga aquesta potestat, sempre que siga més útil per al seu desenvolupament docent i investigador que tinguen rang legal al simplement convencional, com és el nostre cas, més encara quan aquesta Universitat és la seu de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, la qual cosa ens portaria en cas de no admetre-ho així a una incoherència científica absolutament injustificable". L'informe de la comissió afegeix, a més: "renunciar al fet que conste en els Estatuts l'expressió en nom del manteniment de la legalitat formal és, de nou, eludir la responsabilitat en un moment històric com aquest, contribuint a larvar la decisió d'un tema que sembla, políticament, que encara no té el seu moment adequat per a fer-ho". L'informe recorda també que el Tribunal Constitucional ha de decidir sobre aquest tema, en relació als Estatuts de la Universitat de València en breu i convindria que esperara. Pel que fa al deure de conèixer el valencià, l'informe apunta: "aquest article no s'ha d'entendre com una imposició a l'estudiant, sinó com una obligació per a la Universitat, en el sentit d'establir els mecanismes necessaris per a facilitar el coneixement de la llengua pròpia". À. M.

triar opcions millors que deixar el control de legalitat en l'executiu. Si haguera optat perquè el fera el legislatiu i no l'executiu no hi hauria tots aquests problemes ni dubtes sobre si és de legalitat o d'oportunitat. En aquests casos, nosaltres creiem que la situació política de la Comunitat Valenciana pot condicionar el control de legalitat. Però suposem que la Generalitat farà el màxim esforç perquè no siga així. De fet, la consellera de Cultura diu que, precisament per evitar això, ha demanat l'informe del Consell d'Estat. Esperem, per tant, que pugua tenir en compte les nostres consideracions, comparar-les amb el sentit que li dóna el Consell d'Estat i prenga la decisió, que és el que li correspon. Sembla que no volen que el conflicte vaja molt més enllà.

—Per tant, creu que la Generalitat té un posicionament receptiu?

—Bé, n'hi ha el posicionament de dir "no fem un control d'oportunitat sinó de legalitat" però en el món

Ferran Romero, rector de la Universitat Jaume I. En el darrer claustre, la comunitat universitària va decidir que l'equip rectoral defensarà els Estatuts davant qualsevol instància, "fins i tot en els tribunals".

Ferran Romero és el tercer rector que té la UJI des de la seua creació l'any 1991. El precediren Francesc Michavila i Celestí Suárez.

de la legalitat caben interpretacions diferents. Nosaltres fem una interpretació que, tal vegada, no és coincident amb la que fa el Govern valencià en aquest moment. En altres legislatures es van aprovar estatuts d'altres universitats que no van modificar aquests termes. És cert que després han estat objecte de recurs i algun d'ells, com el de la Universitat de València, està en el Tribunal Constitucional. El nostre informe jurídic diu sobre el tema de la llengua pròpia que "seria aconsellable que la Generalitat esperara la decisió del Tribunal Constitucional sobre aquesta matèria".

—*Seguint amb l'autonomia universitària, fins on hauria d'arribar, segons vostè, la iniciativa de la Generalitat cap a les universitats?*

—Quant a la capacitat de crear-se normes, no hauria de fer un control d'oportunitat sinó purament de legalitat i, des del marc legal, deixar que la universitat s'autoorganitze a partir de la seua identitat i el projecte propi. Pel que fa a l'organització del sistema universitari valencià, ací la Generalitat valenciana sí que té competències, però sempre respectant els drets laborals dels treballadors i els de la universitat ja creada. Ací estan els límits. Tots els rectors de la comissió acadèmica del Consell d'Universitats

creuen que qualsevol universitat nova s'ha de crear mitjançant el consens, perquè les universitats són molt sensibles i cal que nasquen de l'acord, com va passar amb la Jaume I o amb la setena universitat de Madrid o les últimes catalanes. I, per suposat, cal anar en compte quan hi ha segregació de centres perquè es poden vulnerar alguns aspectes d'autonomia universitària. En aquest sentit la comissió acadèmica va rebutjar clarament, amb només un vot en contra, el projecte de la Universitat d'Elx en la forma en què s'està fent.

—*Quines serien les diferències entre el que va ser la segregació de la Jaume I i la que ara es projecta per a Elx?*

—Es va fer una segregació de tot un conjunt de titulacions i de centres que tenien una territorialitat homogènia, que era la ciutat i la província de Castelló. A Elx no es dona aquest cas. Allà hi ha una dispersió geogràfica de centres que depenen de dues universitats. No hi ha homogeneïtat. I ací, quan es va crear la UJI, es va haver de prendre la decisió que el professorat tenia la llibertat d'adscriure's a la Universitat de València, de què depenien abans, o al nou centre. Que això també pot crear problemes: que no tots els professors i els centres que se segreguen prenguen la decisió d'anar a la nova universitat. Això comportaria un cost més elevat i un problema greu.

—*Què ha fet la Jaume I des de 1991 i que li queda per fer?*

—Li queda molt per fer. Cal consolidar un professorat que no és funcionari i consolidar un nou campus, el del Riu Sec, on només s'ha edificat la quarta part del que seran les instal·lacions futures. Cal considerar que estem en uns campus provisionals que depenen de la Diputació. I és cert que fins i tot aquell esforç pressupostari de què parlàvem, la UJI l'ha utilitzat en recursos per a mesures provisionals. I, per últim, li queda assolir en algunes àrees el nivell formatiu que una plantilla jove potser no pot tenir. Això no vol dir que en molts àmbits, la universitat no estiga ja competint amb altres centres amb més tradició.

Àlex Milian

La vida en comú

Tzvetan Todorov

Todorov prova de comprendre per què l'ésser humà, àdhuc en la solitud, està fet de trobades amb els altres. La societat no és pas una maledicció, sinó una modalitat d'alliberament.

301 pàgs. 2.500 ptes.

Editorial 3 i 4

"L'hora del present", 1

Més enllà del llenguatge

Emanuele Severino

Pot oferir la tècnica el remei contra els danys que produeix? Es poden posar límits a la violència? Quin és el vincle entre l'ésser i el llenguatge? Temes fronterers, aspres i urgents, un punt amarg: aquí es plantegen sense reserves.

320 pàgs. 2.900 ptes.

Editorial 3 i 4

"L'hora del present", 2

L'Atlàntida

Jacint Verdaguer

L'Atlàntida és el cant al llegendari continent dels atlants, del qual cal remarcar, a més del tractament de la mitologia, l'ús que Mossèn Cinto fa del llenguatge, sobretot en les descripcions de la natura.

142 pàgs. 1.400 ptes.

Editorial 3 i 4

"Llibres clau", 14